

Handreiking Omgevingsveiligheid in het omgevingsplan

Samen stellen we de toekomst veilig

maart 2026

Veiligheidsregio

HOLLANDS MIDDEN

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Externe veiligheid.....	3
Brandveiligheid	4
Bereikbaarheid en bluswatervoorziening	5
Verdichting	6
Energietransitie	7
Klimaatadaptatie.....	8
Zorg en veiligheid.....	10

Inleiding

In Veiligheidsregio Hollands Midden werken brandweer, politie, GHOR en gemeenten samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio werkt ook nauw samen met partners als GGD, waterschappen, milieudiensten en defensie. Iedere organisatie is verantwoordelijk voor zijn eigen taken, maar gezamenlijk zijn de organisaties verantwoordelijk voor de veiligheid en gezondheid in Hollands Midden.

Op de vraag hoe een veilige leefomgeving kan worden gewaarborgd in een omgevingsplan is geen eenduidig antwoord te geven. Elk gebied heeft namelijk andere risico's en kenmerken. De onderwerpen fysieke veiligheid en gezondheid vragen per gemeente dus om maatwerk. Om die reden adviseert VRHM aan gemeenten om de veiligheidsregio vroegtijdig aan tafel te hebben wanneer een omgevingsplan wordt opgesteld. Het advies vanuit VRHM zal, afhankelijk van de situatie, mede bepaald worden door de ambities van de gemeente.

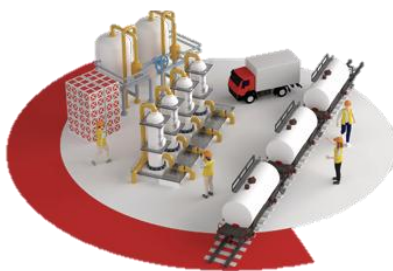
VRHM ambieert een veilige regio waarin ruimtelijke keuzes bijdragen aan het voorkomen van rampen en crises. Daarbij wordt bij de inrichting van de leefomgeving rekening gehouden met veiligheid en met de inzetmogelijkheden van de hulpdiensten. Daarnaast wordt ook de maatschappelijke ondergrens van veiligheid bewaakt, waarbij niet iedere ontwikkeling vanuit het perspectief van de inzetmogelijkheden van de hulpdiensten vanzelfsprekend wenselijk of beheersbaar is. Deze ambitie geldt voor elk thema in deze handreiking.

De thema's in deze handreiking – externe veiligheid, brandveiligheid, bereikbaarheid en bluswatervoorziening, verdichting, energietransitie, klimaatadaptatie en zorg en veiligheid – staan niet op zichzelf. Ruimtelijke keuzes op het ene thema hebben vaak directe of indirecte gevolgen voor andere thema's. Verdichting kan bijvoorbeeld invloed hebben op bereikbaarheid en zelfredzaamheid; energietransitie kan nieuwe brandscenario's introduceren; klimaatadaptatie kan effect hebben op inzetmogelijkheden van hulpdiensten.

Daarom moeten de thema's uit deze handreiking integraal en in onderlinge samenhang worden beschouwd bij het opstellen en wijzigen van het omgevingsplan. Dit betekent dat risico's, afhankelijkheden en de opeenstapeling van effecten in samenhang worden beoordeeld, zodat maatregelen elkaar versterken in plaats van tegenwerken. Alleen door een integrale benadering kan worden geborgd dat de fysieke leefomgeving niet alleen afzonderlijk veilig is ingericht, maar ook als geheel robuust, beheersbaar en toekomstbestendig is.

Deze handreiking vormt de basis om samen te werken aan planregels voor het omgevingsplan, met als doel het borgen van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving in samenhang met andere maatschappelijke opgaven. Het document is daarbij bedoeld voor gemeenten die werken aan het opstellen van het definitieve omgevingsplan. Het richt zich primair op ambtelijke adviseurs en beleidsmedewerkers die betrokken zijn bij beleidsvorming en besluitvorming binnen de fysieke leefomgeving. Daarnaast ondersteunt het projectleiders en bestuurders bij het maken van integrale afwegingen over de inrichting van de leefomgeving en de borging van veiligheidsbelangen daarin.

Externe veiligheid

Bij externe veiligheid gaat het om risico's voor mens en milieu die ontstaan door het gebruik, opslaan en transport van gevaarlijke stoffen.

Het omgevingsplan geeft aan waar activiteiten met gevaarlijke stoffen zijn toegestaan en waar beperkingen gelden voor (nieuwe) externe veiligheidsrisico's. Voor een doeltreffend omgevingsplan is het noodzakelijk dat gemeenten vooraf beleidskeuzes maken over de toedeling van functies aan locaties en over instructieregels voor externe veiligheid. Dit betreft zowel het toelaten van nieuwe risico's als het toelaten van nieuwe risico-ontvangers binnen bestaande risicocontouren.

Via het omgevingsplan kan worden gezorgd voor voldoende bescherming voor de aanwezigen (inwoners, bezoekers, werknemers) ten aanzien van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Wat als 'voldoende bescherming' wordt gezien, kan per gebied verschillen. Door vooraf na te denken en keuzes te maken over het toelaten/uitsluiten van nieuwe risicobronnen of (zeer) kwetsbare gebouwen, en door het treffen van effectieve maatregelen, kunnen mensen die in het gebied aanwezig zijn beter worden beschermd. Voorbeelden van deze maatregelen zijn het afstand houden tot de risicobron, het beperken van de personendichtheid, het realiseren van effectieve vlucht- en schuilmogelijkheden.

Ter ondersteuning op het gebied van de keuzes die de gemeente heeft ten aanzien van externe veiligheid heeft de VRHM een handreiking opgesteld, te vinden via www.vrhm.nl.

Het omgevingsplan biedt gemeenten mogelijkheid om externe veiligheidsrisico's juridisch houdbaar te borgen door:

- functietoedeling af te wegen in relatie tot risicobronnen, met bijzondere aandacht voor (zeer) kwetsbare gebouwen, locaties met verminderd zelfredzame personen en vitale functies;
- te sturen op ruimtelijke afstand en zonering rondom bedrijven, transportassen en buisleidingen;
- te voorkomen dat externe veiligheidsrisico's zich ongewenst opstapelen bij verdichting en functiemenging, onder andere door personendichtheid nabij risicobronnen te beperken;
- bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met zelfredzaamheid, vlucht- en schuilmogelijkheden, afgestemd op het aantal aanwezige personen en hun mate van zelfredzaamheid;
- bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met bestrijdbaarheid bestaande uit de bereikbaarheid en repressieve (on)mogelijkheden voor hulpdiensten bij incidenten met gevaarlijke stoffen, zodat bestrijding en hulpverlening veilig en effectief kunnen plaatsvinden;
- vooraf te onderzoeken welke omgevingsmaatregelen mogelijk zijn om effecten van incidenten te beperken, bijvoorbeeld door maatregelen die verspreiding van brandbare vloeistoffen beperken of bescherming bieden tegen explosiedruk en rondvliegend materiaal;
- veiligheidsrisico's i.r.t. externe veiligheid integraal af te wegen bij ruimtelijke keuzes, door verschillende thema's in samenhang te beschouwen zodat ook rekening kan worden gehouden met de inzetmogelijkheden van de hulpdiensten.

Brandveiligheid

De leefomgeving en bouwwerken worden steeds complexer, wat vraagt om extra aandacht voor (brand)veiligheid.

Risicogerichte advisering is nodig om te waarborgen dat gebouwen en de omgeving veilig te verlaten zijn, en dat hulpdiensten effectief kunnen optreden zonder voor onuitvoerbare taken te staan.

Factoren die een brand complex kunnen maken zijn onder meer de aard, functie en dichtheid van de bebouwing, de grootte van de brand en de aanwezigheid van risicovolle stoffen of kwetsbare personen. Historische binnensteden, zoals Leiden, Gouda en Schoonhoven, bevatten gebouwen die aan andere brandpreventieve eisen voldoen dan nieuwbouw, hebben smalle straten en hoge bebouwingsdichtheid. Dit vergroot de kans dat een kleine brand snel uitgroeit tot een complexe situatie. Bij oudere panden kan bovendien asbest vrijkomen, met gevolgen voor gezondheid en milieu.

Nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke trends versterken de risico's. De energietransitie, zoals zonnepanelen en laadpalen in ondergrondse garages, introduceert nieuwe brandscenario's die andere bestrijdingsstrategieën vereisen. Verdichting, gestapelde functies en meervoudig ruimtegebruik verhogen de blootstelling van mensen en functies, waardoor kleine incidenten sneller complex worden. Daarnaast vergroot de vergrijzing de kans op slachtoffers, omdat ouderen langer zelfstandig thuis wonen.

Speciale aandacht blijft nodig voor hoge gebouwen (20–70 meter en hoger dan 70 meter), ondergrondse bouwwerken, brandonveilige gevels, biobased bouwen en grote brandcompartimenten. Bij dergelijke objecten is het van belang dat de inrichting, preventieve maatregelen en inzetmogelijkheden van hulpdiensten zorgvuldig worden afgestemd op de specifieke risico's.

Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om brandveiligheid vroegtijdig en integraal te borgen door:

- rekening te houden met minimale onderlinge afstanden, een zorgvuldige locatiekeuze van risicovolle functies en het voorkomen van moeilijk bereikbare gebieden, zodat de kans op brandoverslag wordt beperkt en de inzet van hulpdiensten mogelijk wordt gemaakt;
- bij het toewijzen van functies af te wegen hoe zelfstandig gebruikers kunnen vluchten en hoe snel een brand zich kan ontwikkelen, met extra aandacht voor verminderd zelfredzame personen en vitale functies;
- te zorgen dat gebouwen en gebieden te allen tijde bereikbaar zijn voor hulpdiensten, inclusief voldoende opstelplaatsen en bluswatervoorzieningen, met speciale aandacht voor verdichte, binnenstedelijke en ondergrondse ontwikkelingen;
- combinaties van risicovolle functies zoals opslag, ondergronds parkeren, energievoorzieningen en publieksfuncties te reguleren, zodat het brandrisico in een gebied wordt beperkt;
- brandveiligheid te verbinden aan energietransitie, mobiliteit, vergrijzing en klimaatadaptatie, zodat rekening wordt gehouden met nieuwe technieken en veranderende gebruiksvormen die andere brandscenario's en inzetbehoeften met zich meebrengen;
- bij planvorming rekening te houden met veranderend gebruik in de tijd, zoals tijdelijke bouw of functiewijzigingen binnen bestaande bouw, zodat gebouwen ook op langere termijn brandveilig blijven;
- veiligheidsrisico's i.r.t. brandveiligheid integraal af te wegen bij ruimtelijke keuzes, door verschillende thema's in samenhang te beschouwen zodat ook rekening kan worden gehouden met de repressieve (on)mogelijkheden van de hulpdiensten.

Bereikbaarheid en bluswatervoorziening

Adequate bluswatervoorziening en een goede bereikbaarheid van zowel de bluswatervoorziening als de incidentlocatie zijn randvoorwaarden voor een effectieve en efficiënte incidentbestrijding.

Een goede bereikbaarheid van wegen en incidentlocaties, in combinatie met een adequate bluswatervoorziening, vormen belangrijke randvoorwaarden voor een doelmatige inzet van de brandweer. Het regionale beleidsdocument [bluswatervoorziening en bereikbaarheid](#) biedt hiervoor een richtinggevend kader.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen staat de bereikbaarheid steeds vaker onder druk. Verdichting, functiemenging, autoluwe of autovrije inrichting en beperkte ontsluitingsstructuren kunnen ertoe leiden dat hulpdiensten onvoldoende snel of effectief kunnen optreden. Het is daarom noodzakelijk om bereikbaarheid en bluswatervoorziening niet uitsluitend op objectniveau te beoordelen, maar gebiedsgericht en toekomstbestendig te borgen. Omdat deze aspecten per gebied verschillen en maatwerk vereisen, adviseert VRHM om hierover tijdig in overleg te treden met VRHM.

Evenementen kunnen tijdelijk ook invloed hebben op de bereikbaarheid door afsluitingen, publieksstromen of tijdelijke bouwwerken. Daarbij moet worden geborgd dat hulpdiensten te allen tijde vrije doorgang en toegang behouden.

Ter ondersteuning op het gebied van omgevingsplanregels ten aanzien van bluswater en bereikbaarheid heeft de VRHM een uitwerking gemaakt, te vinden via www.vrhm.nl.

De eindverantwoordelijkheid voor de (openbare) bluswatervoorziening en bereikbaarheid ligt bij de gemeenten. Om die reden is het dan ook noodzakelijk dat dit onderwerp wordt geborgd in het omgevingsplan. Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om bluswatervoorziening en bereikbaarheid vroegtijdig en integraal te borgen door:

- het borgen van voldoende en bereikbare bluswatervoorzieningen voor zowel bestaande als nieuwe functies conform het regionale beleidsdocument Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid van VRHM als randvoorwaarde voor een adequaat brandweeroptreden;
- het realiseren van toegankelijke routes voor hulpdiensten, inclusief opstelplaatsen conform het regionale beleidsdocument Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid van VRHM om zo de bereikbaarheid te borgen;
- het expliciet meenemen van de aspecten bereikbaarheid en bluswatervoorziening bij risicovolle of complexe functies, zoals opslag van brandbare stoffen of energieopslag, waarbij maatwerk noodzakelijk wordt geacht. In het bijzonder vanuit meerdere windrichtingen kunnen aanrijden van de planlocatie;
- veiligheidsrisico's i.r.t. bluswatervoorziening en bereikbaarheid integraal af te wegen bij ruimtelijke keuzes, door verschillende thema's in samenhang te beschouwen zodat ook rekening kan worden gehouden met de repressieve (on)mogelijkheden van de hulpdiensten.

Verdichting

Meer mensen en functies op één plek, met extra risico's en mogelijke cascade effecten.

In de komende decennia zal de verdichting van wonen en bedrijvigheid in steden toenemen om te voldoen aan de groeiende vraag naar woonruimte. Dit terwijl we tegelijkertijd te maken hebben met beperkte beschikbare ruimte.

Dit leidt tot hogere bebouwingsdichtheid, meervoudig ruimtegebruik en gestapelde functies, zoals hoogbouw, ondergrondse bouwwerken en getransformeerde gebouwen (bijvoorbeeld kantoren die tot woningen zijn omgebouwd).

Verdichting brengt nieuwe veiligheidsuitdagingen met zich mee. De kans op incidenten neemt toe doordat meer mensen en functies op een beperkte ruimte samenkomen, gebouwen complexer worden en transformaties van functies veiligheidsrisico's kunnen introduceren. Daarnaast kan de beperkte ruimte voor ontsluiting en evacuatie, in combinatie met de nabijheid van verschillende functies (zoals wonen, werken, recreatie en energieopslag), de gevolgen van incidenten versterken. Ook kan de hoge bebouwingsdichtheid en meervoudige functiemenging de bereikbaarheid voor hulpdiensten beïnvloeden, waardoor de brandweerinzet bij incidenten onder druk kan komen te staan.

Nieuwe bouwtypen en multifunctioneel gebruik vragen daarom om aanvullende veiligheidsmaatregelen. VRHM adviseert dan ook graag op dergelijke ontwikkelingen en helpt gemeenten bij het meedenken over het thema in relatie tot het omgevingsplan. Ook omdat het verdichtingsvraagstuk een grote impact kan hebben op de meer complexere bestrijding van incidenten.

Het omgevingsplan biedt gemeenten handvatten om veiligheidsrisico's bij verdichting beheersbaar te houden door:

- bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met zelfredzaamheid, vlucht- en schuilmogelijkheden, afgestemd op het aantal aanwezige personen en hun mate van zelfredzaamheid;
- bij de ruimtelijke inrichting en situering van gebouwen rekening te houden met de bestrijdbaarheid en bereikbaarheid voor hulpdiensten zodat bestrijding en hulpverlening veilig en effectief kunnen plaatsvinden. Waarbij speciale aandacht is voor (zeer) kwetsbare functies, bouwwerken met bijzondere hoogte, diepte en complexiteit (autoluwe of verdichte gebieden);
- het betrekken van aanwezige en toekomstige risicobronnen (zoals transportroutes, buisleidingen en risicovolle inrichtingen) bij de positionering van kwetsbare functies, functies met hoge personendichtheid en vitale infrastructuur;
- het voorkomen dat verdichting leidt tot een onveilige opstapeling van risico's door functiemenging, bijvoorbeeld bij transformatie van bedrijventerreinen naar gemengde woon-werkgebieden;
- veiligheidsrisico's i.r.t verdichting integraal af te wegen bij ruimtelijke keuzes, door verschillende thema's in samenhang te beschouwen zodat ook rekening kan worden gehouden met de repressieve (on)mogelijkheden van de hulpdiensten.

Energietransitie

Aan de toepassing van nieuwe energiebronnen, EOS, waterstof en zonnepanelen zitten risico's verbonden.

Energieprojecten brengen veiligheidsrisico's met zich mee voor de fysieke leefomgeving, onder meer bij winning, opslag, productie, transport en gebruik van energie. Het afwegen van belangen zoals milieu, gezondheid en veiligheid vraagt om een integrale benadering.

De Omgevingswet faciliteert deze integrale werkwijze en biedt gemeenten meer ruimte om op lokaal niveau samenhangende keuzes te maken om energie-initiatieven op een veilige manier mogelijk te maken. VRHM ondersteunt een veilige energietransitie door vroegtijdig te adviseren over lokale beleidskeuzes, het opstellen van regels en bij de vergunningverlening.

Gemeenten werken hun standpunten ten aanzien van de energietransitie uit in het omgevingsplan door het vastleggen van minimale eisen en voorwaarden. Omdat wet- en regelgeving achterlopen op technologische ontwikkelingen, blijft altijd sprake van een restrisico. Juist omdat veel energietransitie activiteiten vergunningvrij of slechts meldingsplichtig zijn, is het essentieel om in het omgevingsplan vast te leggen waar en onder welke voorwaarden deze activiteiten aanvaardbaar zijn. Zonder duidelijke regels en kaders ontbreekt de mogelijkheid om risico's vooraf te sturen en ontstaat het gevaar dat veiligheid pas aan de orde komt nadat zich knelpunten voordoen.

Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om veiligheidsaspecten van de energietransitie vroegtijdig en integraal te borgen door:

- veiligheid als vast ontwerpprincipe toe te passen en de veiligheidsrisico's van (nieuwe) energievoorzieningen (zoals EOS, waterstof, geothermie) expliciet mee te wegen bij locatiekeuze en schaalgrootte van de voorziening;
- afstand tot kwetsbare functies, zoals zorginstellingen, kinderdagverblijven en woningen, te waarborgen zodat de maatschappelijke impact bij een incident wordt verkleind en de effecten op de fysieke leefomgeving wordt beperkt;
- bij de ruimtelijke inpassing van energievoorzieningen en energie-infrastructuur rekening te houden met de bestrijdbaarheid en bereikbaarheid voor hulpdiensten, ook in verdichte of complexe omgevingen;
- functiemenging en verdichting te reguleren, waarbij rekening wordt gehouden met de fysieke en operationele grenzen van hulpdiensten, zodat ruimtelijke keuzes niet leiden tot onaanvaardbare veiligheidsknelpunten bij incidenten met energievoorzieningen in (dichtbebouwde) gebieden;
- veiligheidsrisico's i.r.t. energietransitie integraal af te wegen bij ruimtelijke keuzes, door verschillende thema's in samenhang te beschouwen zodat ook rekening kan worden gehouden met de repressieve (on)mogelijkheden van de hulpdiensten.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie gaat over het voorbereiden op klimaatrisico's zoals hittestress, natuurbranden, wateroverlast en overstromingen door de leefomgeving hierop aan te passen.

Klimaatverandering leidt in Nederland tot een stijgende zeespiegel, extremere neerslag, toenemende hitte en langere perioden van droogte. Hierdoor nemen de risico's op overstromingen maar ook op wateroverlast en andere vormen van extreem weer toe.

Gemeenten hebben via klimaatstresstesten inzicht gekregen in gebieden die kwetsbaar zijn voor wateroverlast, overstromingen, hitte en droogte. Wanneer regels hierover worden opgenomen in het omgevingsplan, betreft dit daarom vaak specifieke gebieden en niet de gehele gemeente. Binnen de veiligheidsregio verschillen de klimaatrisico's eveneens per gebied/gemeente, wat vraagt om een gebiedsgerichte en op maat gemaakte aanpak.

Droogte

Droogte vergroot o.a. het risico op natuurbranden/bermbranden. Daarnaast kan droogte leiden tot onvoldoende beschikbaar bluswater. In combinatie met verstedelijking en functiemenging neemt de kans op grootschalige en complexe incidenten toe.

Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om veiligheidsaspecten van droogte vroegtijdig en integraal te borgen door:

- ruimte te reserveren voor waterberging en infiltratie, zodat water in het gebied wordt vastgehouden en beschikbaar blijft voor natuur, koeling van de omgeving en als bluswater;
- rekening te houden met de beschikbaarheid van bluswater, met name in en nabij natuurgebieden en in gebieden waar open water bij droogte kan verdwijnen;
- ontwikkelingen aan de rand van natuurgebieden te ontwerpen met veilige overgangszones tussen natuurgebied en bebouwde omgeving om zo brandoverslag te voorkomen;
- bij gebieden met een verhoogd natuurbrandrisico extra aandacht te hebben voor de evacuatiemogelijkheden uit het gebied. Denk hierbij aan campings en zorginstellingen;
- (zeer) kwetsbare gebouwen bij voorkeur niet op locaties te situeren die een verhoogd natuurbrandrisico hebben.

Hitte

Extreme hitte leidt tot acute gezondheidsrisico's en verhoogt de druk op zorg en hulpdiensten. Met name bij (zeer) kwetsbare functies kan hittestress leiden tot onveilige situaties en verminderde zelfredzaamheid. In sterk versteende gebieden, waar de temperatuur hoger oploopt, nemen deze risico's nog verder toe. Ook leidt extreme hitte tot meer risicovolle inzetomstandigheden voor de hulpdiensten zelf en daarmee mogelijk een verminderde inzetbaarheid van de brandweer. Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om veiligheidsaspecten van hittestress vroegtijdig en integraal te borgen door:

- bij ruimtelijke keuzes rekening te houden met het beperken van opwarming van de omgeving, bijvoorbeeld door groen, water en schaduwrijke zones te realiseren;
- kwetsbare functies en groepen te beschermen door locaties en materiaalgebruik af te stemmen op hittebestendigheid;
- bij het mogelijk maken van evenementen randvoorwaarden te stellen aan locatiekeuze en inrichting (zoals voldoende schaduw, drinkwatervoorzieningen, verkoeling en rustplekken), zodat gezondheidsrisico's voor bezoekers beheersbaar blijven.

Overstromingen

Overstromingen vormen een hoog-impact risico met potentieel grote aantallen slachtoffers, uitval van vitale infrastructuur en langdurige maatschappelijke ontwrichting. De mate van zelfredzaamheid, evacuatiemogelijkheden en bereikbaarheid bepalen in hoge mate de beheersbaarheid van het incident.

Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om veiligheidsaspecten van overstromingen vroegtijdig en integraal te borgen door:

- gebouwen en functies nabij een waterkeringen te identificeren en te beschermen, gezien het verhoogde risico op instorten bij een overstroming;
- bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met zelfredzaamheid, vlucht- en schuilmogelijkheden, afgestemd op het aantal aanwezige personen en hun mate van zelfredzaamheid in relatie tot de evacuatie(on)mogelijkheden.

Wateroverlast

Extreme neerslag kan leiden tot wateroverlast met directe gevolgen voor bereikbaarheid, evacuatie en inzet van hulpdiensten. Water op straat of in gebouwen kan in extreme gevallen leiden tot gevaarlijke situaties, uitval van vitale infrastructuur en beperkte bereikbaarheid tot incidentlocaties.

Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om veiligheidsaspecten van wateroverlast vroegtijdig en integraal te borgen door:

- de openbare ruimte zo in te richten / te verbeteren dat calamiteitenroutes en vitale rijroutes bij extreme neerslag begaanbaar blijven bij extreme neerslag, zodat de bereikbaarheid van de hulpdiensten wordt geborgd;
- zeer kwetsbare functies, zoals ziekenhuizen, verzorgingshuizen en kinderdagverblijven, niet toe te staan in gebieden met structurele wateroverlast;
- bij de locatiekeuze, inrichting en bescherming van vitale infrastructuur (zoals energievoorziening, drinkwatervoorziening, telecommunicatie) rekening te houden met overstromings- en wateroverlastrisico's, zodat uitval wordt voorkomen of beperkt en maatschappelijke ontwrichting wordt geminimaliseerd.

Zorg en veiligheid

Zorgcontinuïteit betekent dat publieke en acute zorgvoorzieningen (in crisis én regulier) toegankelijk en passend blijven meegroeien met ruimtelijke ontwikkelingen, zodat wij blijven aansluiten op de zorgbehoefte van inwoners.

Zorgcontinuïteit houdt in dat publieke en acute zorgvoorzieningen, zowel in reguliere situaties als tijdens crises, toegankelijk, beschikbaar en passend blijven bij de zorgvraag van inwoners en bezoekers. Zorginstellingen zijn verantwoordelijk voor het voortzetten van zorg onder alle omstandigheden, en ruimtelijke keuzes kunnen hieraan bijdragen door vroegtijdig rekening te houden met risico's die de continuïteit van zorgverlening kunnen verstoren.

Bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen kan binnen de toedeling van functies aan locaties ruimte worden gereserveerd voor zorgvoorzieningen, bijvoorbeeld door in nieuwe woonwijken planologisch rekening te houden met de vestiging of clustering van zorgfuncties. Hierdoor kan de bereikbaarheid van zorg en de afstemming op het aantal inwoners en bezoekers beter worden gewaarborgd. De zelfredzaamheid van verminderd en niet-zelfredzame personen wordt hierbij geborgd en waar mogelijk versterkt, zodat ook kwetsbare groepen veilig toegang hebben tot zorg. Tegelijkertijd wordt de beschikbaarheid en inzet van geneeskundige hulpverlening als volwaardige afwegingsgrond meegenomen, zodat ruimtelijke ontwikkelingen de continuïteit van zorgverlening niet verstoren.

Bij bestuurlijke besluitvorming dient het lokaal bestuur gezondheidsaspecten mee te wegen¹, zodat de totstandkoming, continuïteit en samenhang van publieke en acute zorg gewaarborgd blijven. Dit omvat het bevorderen van de totstandkoming en continuïteit van de publieke gezondheidszorg, de samenhang binnen het systeem en de afstemming met de curatieve zorg, waaronder acute zorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen. Hiermee vormt zorgcontinuïteit een integraal onderdeel van omgevingsveiligheid en een belangrijk afwegingsaspect bij ruimtelijke planvorming, waar GHOR Hollands Midden graag bij ondersteunt.

Het omgevingsplan biedt gemeenten de mogelijkheid om veiligheidsaspecten van zorg en veiligheid vroegtijdig en integraal te borgen door:

- het afwegen van functietoedeling in relatie tot risico's en de aanwezigheid van minder zelfredzame personen;
- het beschermen van (zeer) kwetsbare functies, zoals bijv. ziekenhuizen, verzorgingshuizen en kinderdagverblijven of gebouwen waarin personen in verzekerde bewaring worden gesteld. Het borgen van de bereikbaarheid, het voorzien van een ambulance-opstelplaats en andere voorzieningen voor hulpdiensten bij incidenten (zoals een keermogelijkheid);
- het waarborgen van vlucht- en evacuatiemogelijkheden, rekening houdend met de specifieke kwetsbaarheid van gebruikers;
- het waarborgen van vlucht- en evacuatiemogelijkheden, rekening houdend met vergrijzing en ontwikkelende kwetsbaarheid van gebruikers in bouwwerken met bijzondere hoogte, diepte en complexiteit;
- het voorkomen van onveilige cumulatie van risico's door functiemenging of intensieve verdichting;
- het verbinden van zorg en veiligheid met andere thema's, zoals brandveiligheid, externe veiligheid en klimaatadaptatie.

¹ Wet publieke gezondheid (artikel 2, onder c)

